



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD. 410.005.05.2016

P/16/021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/021 – „Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98925 z 30 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 w Słupsku, ul. Leszczyńskiego 17, 76-200 Słupsk (dalej: „Szkoła”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Danuta Wyrwas, Dyrektor Szkoły (dalej: „Dyrektor”) (dowód: akta kontroli str.3)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach szkolnych 2012/2013 – 2015/2016 Dyrektor zapewniła nauczycielom stażystom warunki do rozwoju zawodowego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli² (dalej: „rozporządzenie w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego przez nauczycieli”). Dyrektor prawidłowo wyznaczyła opiekunów stażu, określając pisemnie ich zadania. Umożliwiła nauczycielom stażystom obserwację zajęć prowadzonych przez opiekunów oraz prowadzenie zajęć dydaktycznych. Zapewniła zachowanie terminów określonych przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela³ oraz rozporządzeniem w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego przez nauczycieli. Plany rozwoju zawodowego nauczycieli stażystów (dalej: „plany”) nie uwzględniały jednak specyfiki przedmiotu nauczanego przez stażystę oraz cech, potrzeb i umiejętności tych nauczycieli.

Stwierdzono, że treść protokołów posiedzeń Komisji kwalifikacyjnej⁴ nie odzwierciedla w sposób rzetelny ich przebiegu, ponieważ brak w nich było informacji o udzielonych odpowiedziach. Ponadto członkowie Komisji nie zadawali nauczycielom stażystom pytań odnoszących się do wszystkich wymagań wskazanych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego przez nauczycieli. Ustalono również, że dodatek funkcyjny dla opiekunów stażu nie był im wypłacany za cały okres wykonywania zadań opiekuna.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. poz. 393. Do dnia 2 stycznia 2013 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U. z 2004 r. Nr 260, poz. 2593, ze zm.).

³ Dz.U. z 2014 r. poz.191, ze zm.

⁴ Komisja kwalifikacyjna dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie nauczycielowi stażyscie ubiegającemu się o stopień awansu nauczyciela kontraktowego warunków do rozwoju zawodowego

Opis stanu
faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2015/2016 (stan na 30 września 2015 r.) w Szkole było zatrudnionych 79 nauczycieli⁵, z tego: 54 nauczycieli dyplomowanych, 15 nauczycieli mianowanych, dziewięciu nauczycieli kontraktowych i jeden nauczyciel stażysta.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

W latach 2013-2015 stopień awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego uzyskały cztery osoby⁶. Po okresie odbywania stażu, wszystkie wymienione osoby zostały w Szkole zatrudnione. W roku szkolnym 2015/2016 staż na nauczyciela kontraktowego rozpoczęła (i kontynuuje) jedna osoba⁷.

(dowód: akta kontroli str. 8, 236 i 238)

Wyżej wymienieni nauczyciele nawiązali stosunek pracy w Szkole i uzyskali stopień nauczyciela stażysty, rozpoczynając staż na stopień nauczyciela kontraktowego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć w szkole, stosownie do art. 9a ust. 2, art. 9d ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str.8)

Dyrektor każdorazowo przydzielił nauczycielowi stażyscie opiekuna spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych (wymóg art. 9c ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela). Dwóch opiekunów (ze wskazanych pięciu) posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego. Nauczyciele opiekunowie reprezentowali tożsame przedmioty, jak nauczyciele stażysci. Dyrektor wyjaśniła, że na opiekunów stażu wyznaczała nauczycieli posiadających odpowiedni stopień awansu zawodowego, zaangażowanych w życie Szkoły oraz posiadających umiejętność współpracy interpersonalnej.

(dowód: akta kontroli str. 8, 10, 236 i 238)

W kontrolowanym okresie⁸, z pięciu opiekunów stażu: jeden ukończył formy doskonalenia związane z rolą opiekuna stażu⁹; kolejny jest ekspertem ds. awansu zawodowego; jeden jest egzaminatorem języka angielskiego od 2012 r., trzech było przewodniczącymi zespołów przedmiotowych; jeden zrealizował innowacje pedagogiczne¹⁰; dwóch prowadziło laureatów i finalistów konkursów wojewódzkich¹¹; trzech przewodniczyło w zespołach powołanych do wykonania określonych zadań¹². Żaden z opiekunów nie był powiatowym lub wewnątrzszkolnym koordynatorem doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 9-10, 161-166)

W kontrolowanym okresie miesięczny dodatek za pełnienie zadań opiekuna stażu wynosił 30 zł brutto. W poszczególnych latach – od 1 września 2012 r. do 31 maja 2016 r.¹³ – wypłacony dodatek do wynagrodzenia opiekunów nauczycieli stażystów, aplikujących do stopnia nauczyciela kontraktowego, wyniósł 1,4 tys. zł odpowiednio¹⁴: 0,2 tys. zł; 0,4 tys. zł; 0,3 tys. zł; 0,3 tys. zł; 0,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 8-9 i 11-17)

⁵ Dane w osobach

⁶ Nauczyciele: katechezy, informatyki, j. angielskiego; opiekun w świetlicy szkolnej.

⁷ Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej z przedszkolną.

⁸ Przed powierzeniem obowiązków opiekuna stażu.

⁹ Kursy organizowane przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie w systemie e-learning, tj.: „Warsztaty opiekuna stażu” w 2011 r. w wymiarze 10 godzin; „Komunikacja interpersonalna w pracy opiekuna stażu” w 2010 r. w wymiarze pięciu godzin

¹⁰ Innowacje nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej: „Postaci, które miały wpływ na nasze codzienne życie” w latach 1998/2001; „Żyj zdrowo i bezpiecznie” w latach 2001/2007; „Sławni niepełnosprawni” w latach 2007/2010.

¹¹ Jeden z nich dwie finalistki wojewódzkiego konkursu j. angielskiego, a drugi dwóch laureatów w diecezjalnym konkursie plastycznym.

¹² Dwóch liderów zespołów samokształceniowych edukacji wczesnoszkolnej oraz lider zespołu przedmiotowego z języka angielskiego.

¹³ Dodatek jest wypłacany z dołu

¹⁴ W poszczególnych latach budżetowych.

W okresie stażu nauczyciele realizowali plany, których projekty zostały przedłożone Dyrektorowi w terminie 20 dni od dnia rozpoczęcia zajęć, tj. zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, a następnie zatwierdzone przez Dyrektora w terminie określonym w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia zajęć. Po zakończeniu stażu nauczyciele złożyli Dyrektorowi w terminie 30 dni sprawozdania z realizacji planów tj. w terminie określonym w § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 8, 83-86 i 169)

W Szkole nie obowiązywała jednolita struktura planu i sprawozdania z jego realizacji – Dyrektor wyjaśniła, że w dokumentach należało odnosić się do elementów wskazanych w § 6 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego przez nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

Dyrektor, zarządzeniem z dnia 1 lutego 2011 r., określiła pisemnie zadania opiekuna nauczyciela stażysty (obowiązujące od 1 września 2011 r.), które obejmowały obowiązki określone w art.9c ust.5 ustawy Karta Nauczyciela. Opiekunowie potwierdzali swoim podpisem zakres przydzielonych im zadań. W ramach powierzonych zadań opiekunowie zostali zobowiązani do przekazywania Dyrektorowi semestralnych Informacji o przebiegu stażu, wynikających z nadzoru.

(dowód: akta kontroli str. 145, 147, 154, 156, 185-193 i 343)

Opiekunowie stażu udzielali nauczycielom stażystom pomocy w przygotowaniu planu (obowiązek określony w art. 9c ust. 5 ustawy Karta Nauczyciela; zadanie to zostało również wpisane do ich zakresu obowiązków). Wykonanie tego zadania potwierdzono w treści trzech z czterech sprawozdań z przebiegu rozwoju zawodowego. Pozostałych dwóch opiekunów oświadczyło, że również udzieliło pomocy w przygotowaniu planów. W zadaniach opiekuna jak i w sprawozdaniach nie określono na czym konkretnie pomoc ta polegała.

W dwóch przypadkach (z pięciu) opiekunowie stażu zobowiązali się, na podstawie kontraktu zawartego z nauczycielem stażystą, do pracy z nim do 30 czerwca danego roku. Dyrektor wyjaśniła, że zawarcie kontraktu nie jest obligatoryjne oraz, że dokument ten nie skutkuje zobowiązaniami finansowymi – kontrakty były podpisane przez nauczyciela stażystę oraz opiekuna.

(dowód: akta kontroli str. 35, 58, 87, 107, 145, 147, 154-159, 158-160, 193, 236, 238-239 i 269-271)

Plany opracowane przez stażystów obejmowały zagadnienia niezbędne do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego, określone w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego:

- znajomość organizacji, zadań i zasad funkcjonowania szkoły, w której nauczyciel odbywał staż;
- umiejętność prowadzenia zajęć w sposób zapewniający właściwą realizację statutowych zadań szkoły, w której nauczyciel odbywał staż;
- znajomość środowiska uczniów, ich problemów oraz umiejętność współpracy ze środowiskiem uczniów;
- umiejętność omawiania prowadzonych i obserwowanych zajęć.

W czterech planach wskazano, że głównym celem jest uzyskanie stopnia awansu zawodowego, natomiast w planie nauczyciela zatrudnionego w świetlicy szkolnej nie wskazano celu głównego.

Wszystkie badane plany miały charakter ogólny – nie były zindywidualizowane, za wyjątkiem kilku elementów w zakresie wymagań wskazanych w § 6 ust. 2 pkt 2-4 wymienionego rozporządzenia (były tożsame w zakresie rozwiązań organizacyjnych, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia). Nie określano w nich precyzyjnie konkretnych umiejętności dydaktycznych i metodycznych właściwych dla przedmiotu/rodzaju zajęć, jak i zadań wychowawczych, w odniesieniu do wymagań, jakie mają być osiągnięte w okresie stażu.

W jednym planie podano osoby wspierające (wskazano w szczególności: Dyrektora, opiekuna stażu, bibliotekarza, nauczycieli klas 0-3 i pedagoga szkolnego), przy czym nie określono zakresu i sposobu wsparcia.

We wszystkich badanych planach wskazano formy realizacji wymienianych zadań, a w czterech również sposób ich dokumentowania. W każdym planie określano terminy realizacji, z tym że w większości wskazywano, że jest to okres odbywania stażu (jednostkowo podawano konkretne miesiące). Plany nie zawierały mierzalnych, jednoznacznych wskaźników wykonania zadań/działań przydatnych do formułowania sprawozdania.

W planach nie odnotowywano wykazu zajęć obserwowanych przez stażystę i opiekuna (wskazywano częstotliwość – jedna godzina w miesiącu). W jednym z pięciu planów (dotyczącym edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej) wskazano, że obserwacji miało podlegać: wykorzystanie czasu lekcji; środki dydaktyczne, metody i formy pracy; w jednym wskazano, że obserwacji ma podlegać realizacja podstawy programowej, natomiast w trzech nie wskazano żadnych umiejętności i zagadnień, które miały być obserwowane.

W planach nie była uwzględniona tematyka doskonalenia wewnątrzszkolnego (jak i zewnętrznego) niezbędna dla rozwoju ich umiejętności w trakcie stażu.

W planie wieloletnim doskonalenia zawodowego nauczycieli Szkoły na lata 2011-2016 (nieaktualizowanym) nie zawarto zapisów o udziale nauczycieli w zewnętrznych formach doskonalenia. Z § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli¹⁵ wynika, że dyrektor szkoły powinien opracowywać wieloletni plan doskonalenia zawodowego nauczycieli mając na uwadze m.in. plany rozwoju zawodowego poszczególnych nauczycieli.

Dyrektor wyjaśniła, że ustalając wieloletni plan doskonalenia zawodowego uwzględniła w nim ogólne potrzeby uczniów i nauczycieli - nie sporządzała szczegółowych planów rocznych. Wyjaśniła również, że na podstawie „Koncepcji funkcjonowania i rozwoju Szkoły w latach 2011-2016” w każdym roku określane są cele ogólne (kierunki pracy Szkoły), będące planem rocznym kształcenia i doskonalenia nauczycieli. W dokumencie tym nie wskazuje się konkretnych szkoleń, kursów i warsztatów, ponieważ w sierpniu poprzedzającym dany rok szkolny brak jest wystarczających informacji o szkoleniach planowanych przez placówki zewnętrzne.

„Plan wychowawczy”, „Plan profilaktyki Szkoły” i „Plan nadzoru pedagogicznego”, na kolejne lata szkolne nie zawierały informacji o nauczycielach stażystach (ten ostatni – za wyjątkiem „Harmonogramu obserwacji” na dany rok szkolny). W „Koncepcji funkcjonowania i rozwoju Szkoły” wskazano ogólnie na konieczność podnoszenia kwalifikacji nauczycieli „szczególnie w zakresie psychologii oraz kompetencji zawodowych pracowników”.

W planach rozwoju (i sprawozdaniach z ich realizacji) nie znajdowały się odwołania do konkretnych priorytetów i zadań/projektów określonych w dokumentach szkolnych na dany rok szkolny m.in. ze względu na to, że dokumenty te formułowane były w sposób ogólny. Stąd też działania zawarte w planach odnosiły się w pośredni sposób do celów o charakterze ciągłym określonych w: „Planie nadzoru pedagogicznego”, „Planie doskonalenia”, „Planie wychowawczym” i „Planie profilaktyki Szkoły” i dotyczyły m.in.: podnoszenia kwalifikacji, rozwiązywania szkolnych problemów wychowawczych czy integracji nauczycieli.

Dyrektor wyjaśniła również, że w planach nie uwzględniano kwestii indywidualnych, by dać stażystom możliwość kreatywnego, własnego pomysłu na rozwijanie kompetencji wychowawczych i pedagogicznych. Zdaniem Dyrektora stażysta powinien sam zaplanować i zrealizować postawione przed sobą zadania, a nie wypełnić szablon związany z potrzebami Szkoły.

Dyrektor wyjaśniła ponadto, że wykaz obserwowanych zajęć jest dołączany do dokumentacji, którą stażysta przedstawia Komisji kwalifikacyjnej powoływanej przez Dyrektora. W planie wskazywana jest tylko częstotliwość obserwacji zajęć. W planach nie

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. Nr 46, poz. 430, ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r.

wskazuje się umiejętności, które należy rozwijać, ponieważ na etapie sporządzania planu Dyrektor nie ma szczegółowej wiedzy na temat tego, jakie umiejętności należy rozwijać. Zawarty jest natomiast zapis o konieczności rozwijania umiejętności wychowawczych i interpersonalnych.

(dowód: akta kontroli str. 19-33, 46-51, 77-86, 101-104, 203-228, 235, 273, 275, 278-296, 307-308, 500, 502-503, 505 i 507)

Dyrektor wyjaśniła, że rozporządzenie z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli nie określa zasad tworzenia planu. Są one tworzone według schematu opartego na wymaganiach wskazanych w tym rozporządzeniu. Plany nie zawierają mierzalnych wskaźników osiągnięć stażystów, ponieważ wiązałoby się to z ograniczeniem kreatywności nauczyciela poprzez zacieśnianie jego rozwoju do uzyskania konkretnie wyznaczonego celu (wskaźnika). W rezultacie stażysta miałby ograniczone możliwości wpływu na swój rozwój. Podczas tworzenia planu stażysta uzyskuje informacje od opiekuna i Dyrektora, co powinien umieścić w planie i jak działania te dokumentować.

(dowód: akta kontroli str. 19-33, 46-51, 77-82, 101-104, 236-237 i 239)

W trzech sprawozdaniach z realizacji planów odniesiono się do zagadnień wskazanych w planach. W jednym sprawozdaniu stwierdzono, że nauczyciel informatyki nie odniósł się do:

- zadania wskazanego w części dotyczącej umiejętności prowadzonych zajęć w pkt 4 i w pkt 8, tj. brak było informacji o prowadzeniu koła informatycznego oraz przygotowania uczniów do konkursu „Komputerowa gra w słowa”;
- zadania wskazanego w części dotyczącej umiejętności omawiania prowadzonych zajęć w pkt 4a i w pkt 8, tj. brak było informacji o uczestniczeniu w posiedzeniach szkoleniowych Rady Pedagogicznej oraz o opracowaniu planów wynikowych.

W ocenach dorobku zawodowego Dyrektor wskazała, że określone w planach zadania zostały zrealizowane w całości.

We wszystkich sprawozdaniach odnotowano fakt obserwacji zajęć prowadzonych przez stażystę, jak i przez opiekuna oraz zamieszczono ich wykaz i tematykę (będące załącznikiem do sprawozdania).

We wszystkich czterech sprawozdaniach wymieniono przedmioty zewnętrznych form doskonalenia zawodowego nauczyciela stażysty - tematykę wskazano w jednym sprawozdaniu (w załącznikach do sprawozdania), a w kolejnym wskazano tematykę jednego z trzech odbytych szkoleń.

We wszystkich sprawozdaniach stażysty wskazali jakie umiejętności uległy w czasie stażu ich rozwojowi.

Dyrektor wyjaśniła, że informacje o udziale w posiedzeniach szkoleniowych Rady Pedagogicznej oraz o współtworzeniu planów wynikowych uzyskała na podstawie innych dokumentów (listy obecności oraz informacji od lidera zespołu samokształceniowego). Prowadzenie koła informatycznego potwierdzono w dokumentacji dołączonej do sprawozdania, a konkurs „Komputerowa gra w słowa” został zastąpiony konkursem „Jak spędzam wolny czas”. Dowodem jego przeprowadzenia był protokół konkursu.

(dowód: akta kontroli str. 19-43, 46-82, 87-98, 101-116, 120-130, 199, 273 i 275-276)

Dyrektor Szkoły umożliwiła nauczycielom stażystom, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1-3 w związku z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego:

- poznanie organizacji, zadań i zasad funkcjonowania danej szkoły, w tym: przepisy związane z jej funkcjonowaniem, sposób prowadzenia dokumentacji obowiązującej w szkole, przepisy dotyczące zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy odnotowano w szczególności w informacji semestralnej o przebiegu stażu. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w terminie ustalonym ze stażystą przedstawiła mu obowiązujące w Szkole programy i procedury wewnątrzszkolne oraz statut Szkoły. Zapoznanie się z tymi dokumentami przez stażystę było weryfikowane podczas spotkań związanych z realizacją lekcji;

(dowód: akta kontroli str. 26-104, 150-153, 181 i 183)

- obserwację co najmniej jednej godziny zajęć w miesiącu, w tym w dwóch przypadkach po dziewięć godzin w okresie stażu, w dwóch przypadkach po 10 godzin, a w jednym osiem godzin (dotyczyło to nauczyciela odbywającego staż w roku 2015/2016; w ostatnim miesiącu stażu zaplanowano obserwację na dzień 31 maja b.r.). W każdym przypadku były to zajęcia dydaktyczne. Zajęcia były prowadzone przez opiekunów stażu (w przypadku jednego z nauczycieli zajęcia były również dodatkowo prowadzone przez nauczyciela tego samego przedmiotu). Dowodem tych czynności były: Harmonogramy obserwowanych zajęć, Arkusze obserwacji zajęć prowadzonych przez nauczyciela stażystę oraz Konspekty zajęć. Fakt omówienia zajęć odnotowano w Kartach obserwacji i Arkuszach obserwowanych zajęć – w przypadku zajęć obserwowanych przez czterech nauczycieli stażystów. Dyrektor wyjaśniła, że w piątym przypadku zajęcia zostały omówione ustnie, czego dowodem były notatki z lekcji spisane przez stażystę;

(dowód: akta kontroli str. 148-149, 416-490, 493-494, 500-501 i 504)

- przeprowadzenie z uczniami co najmniej jednej godziny zajęć edukacyjnych w miesiącu w obecności opiekuna stażu (w tym: od dziewięciu do 12 godzin w okresie stażu – w przypadku nauczycieli, którzy zakończyli staż oraz osiem godzin – w przypadku nauczyciela odbywającego staż w roku 2015/2016; w ostatnim miesiącu stażu zaplanowano obserwację na dzień 30 maja b.r.). Ogółem obserwowano 64 zajęcia, w tym 15 – Dyrektor. W każdym przypadku były to zajęcia dydaktyczne. Obserwacje lekcji były udokumentowane w Arkuszach obserwacji lub w Konspektach zajęć. W arkuszach obserwacji opiekuna i Dyrektora, oprócz tematu lekcji, opisywano m.in.: cele i ich realizację (w szczególności: czy temat zajęć był zgodny z programem nauczania i planem dydaktycznym; czy zachowano równowagę pomiędzy poszczególnymi fazami zajęć; czy zastosowano metody aktywizujące; czy utrzymano właściwą dyscyplinę w grupie); zastosowane środki dydaktyczne; kompetencje nauczyciela (w szczególności, czy nauczyciele byli przygotowani do lekcji oraz panowali nad dyscypliną).

W dziewięciu przypadkach (14% obserwowanych lekcji) w dokumentacji nie odnotowano faktu omówienia zajęć prowadzonych przez jednego ze stażystów. Dyrektor wyjaśniła, że wskazany opiekun stażu nie stosował formy pisemnego udokumentowania omówienia lekcji, podpisywał jedynie zestawienie ze zrealizowanych zajęć.

W pozostałych przypadkach udokumentowano fakt omawiania zajęć (ogółem w 40 arkuszach obserwacji lub konspektach), co dotyczyło obserwacji lekcji prowadzonych przez czterech stażystów; jeden z opiekunów sformułował pięć wniosków¹⁶ dotyczących pracy nauczycieli stażystów. Dyrektor wyjaśniła, że wnioski zostały zrealizowane, co wynikało z faktu, że na ostatnich zajęciach nie sformulowano żadnych wniosków;

(dowód: akta kontroli str. 150-151, 269, 271, 309-342, 345-415, 492, 500, 503, 505 i 507)

- uczestniczenie w posiedzeniach szkoleniowych Rady Pedagogicznej (jednokrotnie lub dwukrotnie)¹⁷, co odnotowano ogólnie w każdym planie oraz w każdym sprawozdaniu. W dokumentach tych nie wskazano tematów tych szkoleń. Stażyści brali również udział w spotkaniach zespołów przedmiotowych¹⁸, a jeden z nich uczestniczył w szkoleniu z emisji głosu, przeprowadzonym przez logopedę szkolnego.

(dowód: akta kontroli str. 19-104, 106-117, 196-197, 277, 297-298)

Nauczyciele stażyści uczestniczyli ponadto w 17 zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego (każdy przynajmniej w dwóch formach), z tego: dwie osoby – w dwóch kursach doskonalących (jeden kurs 30 godzin, a drugi 90 godzin), dwie osoby – w trzech warsztatach (po pięć godzin), dwie osoby – w czterech konferencjach (od ośmiu do 25 godzin) i dwie osoby – w siedmiu seminariach (od dwóch do pięciu godzin).

¹⁶ „Praca nad wykorzystaniem czasu”; dwukrotnie: „W większym stopniu stosowanie metod aktywizacyjnych”; „Zwracanie uwagi na pozycje ucznia przed komputerem”; „Zwracanie większej uwagi na poszczególne części lekcji”.

¹⁷ Przedmiotem tych posiedzeń była: pomoc psychologiczno-pedagogiczna; zagrożenia biologiczne w placówce szkolnej; procedura i kryteria pracy zawodowej; obieg dokumentacji szkolnej; bezpieczeństwo przeciwpożarowe; kodeks etyki i regulamin zapobiegania mobbingowi.

¹⁸ Nauczyciele, którzy uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego – od dziewięciu do 12 razy w okresie stażu.

Według wyjaśnień Dyrektora, udział w przypadku 16¹⁹, spośród 17 zewnętrznych form doskonalenia, wynikał z potrzeb Szkoły jako organizacji i instytucji (co nie zostało jednak udokumentowane); 11 spośród 17 form doskonalenia nie wskazano w zatwierdzonych planach rozwoju zawodowego nauczycieli stażystów (w dwóch planach wykazano pozostałe sześć szkoleń – nie podano jednak tematyki tych szkoleń. W dwóch planach znajdowały się ogólne zapisy o uczestnictwie w warsztatach i innych pozaszkolnych formach doskonalenia. Dyrektor wyjaśniła, że stażyści umieszczają w planach zagadnienia ogólne związane z ich doskonaleniem. W momencie pisania planu nie posiadają oni informacji o planowanych przez instytucje doskonalące kursach i szkoleniach, stąd nie można też wskazać takich szkoleń w planach rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 19-104, 106-117, 196-197, 261-268, 278-299 i 301-302)

W trakcie stażu nauczyciele nie korzystali z pomocy merytorycznej i metodycznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, jak i innych placówek i instytucji oświatowych (tj. pomocy wskazanej w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego).

Dyrektor wyjaśniła, że nauczyciele byli objęci jej wsparciem. W szczególności mieli możliwość skorzystania z wiedzy doradcy metodycznego, pedagoga i logopedy na terenie Szkoły (indywidualne konsultacje z tymi osobami nie były potwierdzone w formie pisemnej).

(dowód: akta kontroli str. 240-241, 299 i 301-302)

Stwierdzona
nieprawidłowość

Nauczycielom opiekunom stażystów naliczano i wypłacono dodatek funkcyjny tylko za okres dziewięciu miesięcy, pomimo wykonywania przez nich pracy w okresie 10 miesięcznym, co niezgodne było z art. 80 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy²⁰, z którego wynika, że za wykonaną pracę przysługuje wynagrodzenie.

Dyrektor powierzała obowiązki opiekuna stażu na dziewięć miesięcy roku szkolnego (tj. od 1 września do 31 maja) i za taki okres wypłacano dodatek funkcyjny, o którym mowa w § 5 pkt. 2 lit c rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy²¹.

Jednym z zadań opiekunów stażu było przygotowanie projektu oceny dorobku zawodowego nauczyciela – art. 9c ust. 5 ustawy Karta Nauczyciela. Projekty oceny dorobku zawodowego przekazywano Dyrektorowi w okresie od 1 do 5 czerwca (datę sporządzenia odnotowano w jednym projekcie – było to 3 czerwca 2013 r.; w pozostałych trzech projektach odnotowano jedynie datę wpływu).

Uchwały Rady Miejskiej w Słupsku²² nie regulowały okresu powierzenia zadań opiekunowi nauczyciela stażysty.

Dyrektor wyjaśniła, że okres, na który powierza się opiekę nad stażystą (dziewięć miesięcy), jest zgodny z czasem stażu.

W ocenie NIK sprawowanie funkcji opiekuna powinno obejmować zarówno okres stażu odbywanego przez podopiecznego (tj. dziewięć miesięcy), jak również okres przypadający bezpośrednio po stażu, jeżeli w tym okresie wykonuje obligatoryjne zadania należące do opiekuna stażu, w tym zadania związane z opracowaniem projektu oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu – zadanie takie było wpisane do zakresu obowiązku opiekunów stażu.

(dowód: akta kontroli str. 8-9, 11-17, 154-159, 193 i 269-271)

¹⁹ Kurs oligofrenopedagogiki, finansowany z środków własnych nauczyciela stażysty, nie wynikał z potrzeb Szkoły w momencie zatrudniania nauczyciela.

²⁰ Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, ze zm.

²¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 416, ze zm.

²² Uchwała Nr XXXVI/525/09 z 25 marca 2009 r. i Nr XIII/123/15 z 24 czerwca 2015 r.

1.2. Nadzór sprawowany przez Dyrektora nad realizacją zadań przez opiekuna stażu oraz nad wdrażaniem planu przez nauczyciela stażystę ubiegającego się o stopień awansu nauczyciela kontraktowego.

Dyrektor nie dokumentowała diagnozowania przed zatwierdzeniem planu umiejętności nauczyciela stażysty wyniesionych ze szkoły wyższej.

Dyrektor wyjaśniła, że przed zatrudnieniem nauczycieli zapoznaje się z dyplomem i suplementem do dyplomu, w szczególności z wynikami: zajęć pedagogicznych i związanych z nauczaniem przedmiotem. Dyrektor wyjaśniła również, że prowadziła rozmowy z każdym ze stażystów przed podpisaniem umowy o pracę. Rozmowy te były zindywidualizowane ze względu na profil nauczyciela i zmierzały do ustalenia predyspozycji i kwalifikacji stażysty. Prowadzone rozmowy nie były udokumentowane.

(dowód: akta kontroli str. 145, 147, 505 i 508)

Dyrektor analizowała wszystkie badane plany nauczycieli stażystów i w każdym przypadku zatwierdzała je bez obowiązku korekty, czego dowodem były wypełnione karty wynikające z wewnętrznych procedur, wprowadzonych zarządzeniem Dyrektora z dnia 1 lutego 2011 r.²³ Z treści kart wynikało, że badaniu poddano elementy wskazane w § 6 ust. 2 pkt 1-4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopnia awansu zawodowego oraz dotyczące specyfiki Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 145, 147, 152-153, 185-195, 343 i 495-499)

Sporządzane przez nauczycieli stażystów plany były w jednym przypadku modyfikowane w trakcie stażu z inicjatywy Dyrektora²⁴. Modyfikacja planu była zatwierdzona przez Dyrektora. Powodem zmiany planu była decyzja organizacyjna związana z przejściem jednego z nauczycieli języka polskiego na urlop zdrowotny – nauczyciel stażysta prowadził dodatkowo zajęcia z tego przedmiotu.

(dowód: akta kontroli str. 4, 19-33, 46-51, 77-82, 101-104, 145, 147 i 169)

W kontrolowanym okresie (2012/2013-2015/2016) Dyrektor z Wicedyrektorami obserwowali 15 zajęć prowadzonych przez nauczycieli stażystów (trzykrotnie u każdego ze stażystów – zgodnie z Harmonogramem obserwacji zajęć). W każdym przypadku były one omawiane z nauczycielami stażystami, co odnotowano w arkuszach obserwacji sporządzonych przez Dyrektora. Arkusza obserwacji nie sporządzono w jednym przypadku, a fakt przeprowadzenia obserwacji odnotowano w e-dzienniku (przedmiotem była kontrola dokumentacji prowadzonej przez nauczyciela stażystę). Przedmiotem trzech obserwacji była dokumentacja prowadzona przez nauczyciela, a pozostałych 12 – zagadnienia związane z: ocenianiem, stosowaniem aktywnych metod pracy, stosowaniem pracy zespołowej, realizacją podstawy programowej, relacjami między nauczycielem i uczniami. W żadnym przypadku nie odnotowano wniosków i zaleceń.

Stażysci byli uwzględnieni w Harmonogramie obserwacji w ramach Planu nadzoru na kolejne lata szkolne, a planowane obserwacje zostały przeprowadzone.

Dyrektor i Wicedyrektorzy Szkoły nie prowadzili obserwacji zajęć prowadzonych przez opiekunów stażystów, w których obserwatorem był również stażysta.

(dowód: akta kontroli str. 150-151, 200-202, 229-234, 241-260, 272 i 309-337, 344 i 509-510)

Dyrektor wyjaśniła, że w kontrolowanym okresie skierowała pięciu nauczycieli stażystów na 16 zewnętrznych form doskonalenia (brak było pisemnych skierowań; sześć z nich ujęto w planie²⁵), obejmujących: pracę z dzieckiem niepełnosprawnym; bezpieczeństwo pracy z komputerem; pracę z podręcznikiem; długofalową strategię nauczania języka obcego; narzędzia perswazji; rozwiązywanie problemów emocjonalnych dzieci; wspieranie rodziców w rozwoju dziecka. Szkoła nie dofinansowywała tych szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 181, 184, 261-268, 299-300 i 302)

²³ W sprawie wprowadzenia procedury stażu w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 w Słupsku

²⁴ Zmiana dotyczyła rozszerzenia planu o zadania związane z nauczaniem języka polskiego (wprowadzono poprawkę dotyczącą ilości obserwacji lekcji z języka polskiego).

²⁵ Nie wskazanych tematycznie

W kontrolowanym okresie w planach nadzoru pedagogicznego nie zawierano postanowień dotyczących nadzoru nad realizacją zadań przez opiekuna stażu. Brakowało również udokumentowanych działań dotyczących sprawowania bieżącego nadzoru nad czynnościami opiekuna stażu (np. w sprawozdaniach z nadzoru pedagogicznego), za wyjątkiem semestralnej „Informacji o przebiegu stażu wynikającej z nadzoru”²⁶, podpisanej przez opiekuna i Dyrektora. W powyższej informacji opiekunowie oceniali w szczególności: sposób funkcjonowania stażysty w Szkole, prowadzenia zajęć, znajomość środowiska – w każdym przypadku były to oceny pozytywne.

W okresie objętym badaniem Dyrektor nie korygowała działań opiekunów stażu. Wyjaśniła, że informacje o realizacji zadań przez opiekunów stażu podejmowała również podczas rozmów prowadzonych ze stażystą i opiekunem (m.in. przed obserwowaną przez nią lekcją prowadzoną przez stażystę), a dotyczących: przebiegu lekcji; relacji między stażystą a opiekunem; systematyczności realizacji planu; ewentualnych problemów w prowadzeniu zajęć i pomocy opiekuna (rozmowy te nie były dokumentowane).

(dowód: akta kontroli str. 152-153, 181, 184-195, 338-342, 505 i 508-510)

W kontrolowanym okresie Dyrektor ani razu nie zmieniła wyznaczonego nauczycielowi opiekuna stażu.

(dowód: akta kontroli str. 9-10 i 17)

Ocena cząstkowa

Dyrektor, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego nauczycieli, zapewniła nauczycielom stażystom ubiegającym się o stopień awansu nauczyciela kontraktowego warunki do rozwoju zawodowego. Wyznaczyła opiekunów stażu, określając w sposób pisemny ich zadania. Umożliwiła nauczycielom stażystom obserwacje zajęć prowadzonych przez opiekunów oraz prowadzenie zajęć dydaktycznych.

2. Wdrażanie procedury związanej z procesem uzyskiwania przez nauczyciela stażystę stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego

Opis stanu faktycznego

Nauczyciele stażyści, którzy w kontrolowanym przez NIK okresie uzyskali stopień awansu nauczyciela kontraktowego lub rozpoczęli staż w roku szkolnym 2015/2016, posiadali kwalifikacje zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia i typu szkoły, wskazane w § 4 ust. 1 i 2 i § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 10 i 118-119)

Nauczyciele stażyści, którzy ubiegali się o stopień awansu nauczyciela kontraktowego, złożyli sprawozdania z realizacji planów w terminie od 1 do 3 czerwca danego roku szkolnego, tj. zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego.

(dowód akta kontroli str. 8, 26-104 i 106-130)

Opiekunowie stażu przedstawili Dyrektorowi projekty oceny dorobku zawodowego nauczycieli za okres stażu w terminie od 1 do 5 czerwca danego roku szkolnego, tj. w terminie wskazanym w § 5 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego. Dyrektor ustalała pisemne oceny dorobku zawodowego nauczycieli w terminie od 2 do 5 czerwca danego roku szkolnego, tj. zgodnie z art. 9c ust. 6 ustawy Karta Nauczyciela.

Sporządzone przez Dyrektora uzasadnienia ocen odnosiły się ogólnie do zadań określanych w planach poszczególnych nauczycieli stażystów. Dyrektor wskazywała w nich, że: cele i zadania określone w planach zostały zrealizowane w całości (we wszystkich ocenach dorobku zawodowego); w jednej ocenie dorobku zawodowego Dyrektor wskazała (w jej uzasadnieniu), że dokumentacja obowiązująca w Szkole była przez stażystę prowadzona w sposób rzetelny; prowadzone przez stażystów zajęcia były dostosowane do

²⁶ Informacja o wywiązywaniu się stażysty z obowiązków, sporządzana przez opiekuna i zatwierdzana przez Dyrektora Szkoły

²⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

możliwości dzieci i nie budziły zastrzeżeń pod względem rzeczowym i merytorycznym (w czterech uzasadnieniach); stażyści radzili sobie z dyscypliną na lekcjach (dwa przypadki); współpracowali z innymi pracownikami Szkoły oraz rodzicami (w czterech uzasadnieniach – bez wartościowania); wskazywała również działania, w które angażowali się nauczyciele (w czterech uzasadnieniach – bez wartościowania).

W powyższych uzasadnieniach ocen nie odnoszono się do: stosowania umiejętności wyniesionych z udziału w formach doskonalenia (wewnętrznych i zewnętrznych); korzyści, jakie uczniom i Szkole przyniosły działania nauczyciela podjęte w okresie stażu; nie wskazano zakresu współpracy z rodzicami dzieci; a także konkretnych umiejętności dydaktyczno-metodycznych i wychowawczych, które rozwinęli nauczyciele podczas stażu.

Dyrektor wyjaśniła, że stażysta nie ma obowiązku wykazywania się umiejętnościami wyniesionymi z form doskonalenia zewnętrznego. Zapis w uzasadnieniach o nabytych umiejętnościach jest jednoznaczny ze stwierdzeniem, że stażysta prawidłowo prowadzi szkolną dokumentację (dzienniki, arkusze ocen). Wystarczające są również zapisy o tym, że stażyści współpracowali z rodzicami – prowadzili rozmowy indywidualne. Zajęcia prowadzone przez stażystów były obserwowane pod kątem radzenia sobie przez nich z dyscypliną – opiekunowie nie zgłaszali w tym zakresie żadnych problemów.

Dyrektor w każdym przypadku informowała Radę Rodziców o posiedzeniach Komisji. Rada Rodziców w żadnym przypadku nie wystawiała opinii o ocenianych nauczycielach.

(dowód: akta kontroli str. 8, 105, 120-130, 137-144, 500 i 503-504)

We wszystkich przypadkach skład powołanych przez Dyrektora Komisji kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego był zgodny z art. 9g ust. 1 ustawy Karty Nauczyciela, tj. w skład komisji wchodził: Dyrektor Szkoły jako jej przewodniczący; przewodniczący zespołu przedmiotowego i opiekun stażu.

(dowód: akta kontroli str. 131-134)

Powołane przez Dyrektora komisje kwalifikacyjne przeprowadziły postępowanie kwalifikacyjne na stopień nauczyciela kontraktowego na podstawie wniosków nauczycieli stażystów skierowanych do Dyrektora. Nauczyciele stażyści złożyli powyższe wnioski w roku uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu, zgodnie z art. 9b ust. 2 i art. 9d ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 131-134)

Dokumentacja załączona do wniosków nauczycieli stażystów skierowanych do Dyrektora, zawierała informacje wymagane § 9 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 131-134)

W kontrolowanym okresie protokoły z przebiegu posiedzenia komisji kwalifikacyjnych zawierały m.in.:

- pytania zadane nauczycielowi w czasie rozmowy kwalifikacyjnej (wymóg § 14 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego); liczba pytań ogółem w odniesieniu do poszczególnych nauczycieli wynosiła od trzech do czterech; wszystkie pytania zadane nauczycielom w czasie rozmów kwalifikacyjnych odnosiły się do wymagań na ten stopień awansu (§ 6 ust. 2 pkt 1-4 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego). Z ogółem 13 pytań, ponad połowa (siedem) dotyczyła organizacji, zadań i zasad funkcjonowania Szkoły²⁸; w przypadku trzech spośród czterech rozmów kwalifikacyjnych Komisja nie zadała pytań odnoszących się do wszystkich wymagań wskazanych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego;
- uzyskane przez nauczyciela oceny punktowe (wymóg § 14 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego); średnia arytmetyczna punktów przyznanych danemu nauczycielowi wyniosła odpowiednio 10 punktów; liczba punktów przyznana przez opiekuna stażu wyniosła w każdym przypadku również 10 punktów; komisje podejmowały rozstrzygnięcie w obecności pełnego składu swoich członków;

²⁸ Pozostałe zadane pytania: „W jaki sposób nauczyciel poznaje środowisko uczniów?”; „Sukcesy i porażki w pracy nauczyciela”; „Metody aktywizujące pracę z dziećmi”; „W jaki sposób dzieci były motywowane do pracy”; Czy studia przygotowują do pracy w zawodzie?”; Które z zaplanowanych zamierzeń sprawiło największą satysfakcję?”

- uzasadnienie rozstrzygnięcia komisji (wymóg § 14 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego), przy czym w dwóch protokołach wskazano ogólnie, że „spełnione zostały niezbędne wymagania do uzyskania stopnia nauczyciela kontraktowego” natomiast w pozostałych dwóch napisano dodatkowo, że nauczyciele wykazali się znajomością prawa oświatowego, funkcjonowania Szkoły, zasad prowadzenia zajęć²⁹.

W protokołach posiedzeń Komisji kwalifikacyjnych brak było informacji o udzielonych przez nauczycieli odpowiedziach na pytania członków Komisji (wymóg § 14 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego) – zawarto natomiast oceny, że odpowiedzi były wyczerpujące i merytoryczne³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 135-136, 198, 274, 276 i 303-306)

Wszyscy nauczyciele stażyści po przeprowadzonej rozmowie uzyskali akceptację Komisji kwalifikacyjnych. Komisje wydały nauczycielom zaświadczenia o akceptacji (wymóg art. 9g ust. 9 ustawy Karta Nauczyciela).

(dowód: akta kontroli str. 135-136)

Każdy z czterech nauczycieli stażystów, którzy w kontrolowanym okresie uzyskali stopień nauczyciela kontraktowego, uczestniczył w różnych formach kształcenia i doskonalenia, w tym:

- jeden ukończył studia podyplomowe; kolejny jest w trakcie studiów II stopnia;
 - jeden ukończył dwa kursy doskonalące o wymiarze powyżej 60 godz.;
 - dwóch ukończyło dwa kursy doskonalące o wymiarze od 21 do 59 godz.;
 - jeden ukończył trzy warsztaty (od 6 godz. do 20 godz.);
 - trzech uczestniczyło w czterech seminariach i konferencjach (od 4 godz. do 6 godz.);
 - dwóch realizowało własne programy kształcenia³¹;
- żaden nie realizował projektów edukacyjnych, jak i nie brał udziału w pracach zespołów zadaniowych.

(dowód: akta kontroli str. 167-168 i 170-180)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W ocenie NIK treści protokołów posiedzeń Komisji kwalifikacyjnych nie odzwierciedlały w pełni ich przebiegu.

W przypadku trzech z czterech posiedzeń Komisji, jej członkowie nie zadali pytań odnoszących się do wymagań wskazanych w § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego. W jednym przypadku pominięto dwa wymagania wskazane w § 6 ust. 2 pkt 2 i 4 wymienionego rozporządzenia, a w dwóch przypadkach – wskazane w § 6 ust. 2 pkt 4. Z ogółem 13 pytań, ponad połowa (siedem) dotyczyła wymagania pierwszego dotyczącego organizacji, zadań i zasad funkcjonowania Szkoły Tymczasem z treści § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli jednoznacznie wynika, że komisja kwalifikacyjna przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną, podczas której nauczyciel stażysta ubiegający się o awans na stopień nauczyciela kontraktowego odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wymagań określonych w § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia. Protokoły posiedzeń komisji kwalifikacyjnej nie zawierały bowiem informacji o udzielonych odpowiedziach na pytania zadane przez jej członków, stosownie do wymogu § 14 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego. Odpowiedzi miały charakter ogólny (pomijały meritum pytania) lub/i miały charakter ocenny (wartościujący). Tymczasem informacja o udzielonych

²⁹ W jednym przypadku podano: „Nauczyciel wykazał się znajomością prawa oświatowego, funkcjonowania Szkoły, zasad prowadzenia zajęć z uczniem zdolnym i słabym oraz pracy w klasach integracyjnych”, a w drugim: „W stopniu bardzo wysokim zna przepisy, metodykę prowadzenia zajęć, wykazała się doskonałą wiedzą związaną z funkcjonowaniem i organizacją Szkoły”.

³⁰ Przykładowo: „Nauczyciel odpowiadał na zadane pytania merytorycznie i wyczerpująco. Wykazał się znajomością tematu”; „Odpowiedzi konkretne, na temat, wyczerpujące”; W sposób rzeczowy odpowiadał na wszystkie pytania”; „Wykazał się znajomością przepisów prawnych, organizacji Szkoły, zasad prowadzenia i omawiania zajęć”.

³¹ Programy: „Gucio w pracowni komputerowej” realizowany w Szkole od 2011 r., a przez stażystę – od 2013 r. oraz „Słupsk – moja mała ojczyzna” realizowany w Szkole od 2002 r., a przez stażystę – od 2012 r.

odpowiedziach powinna być na tyle szczegółowa, aby oddać właściwy sens wypowiedzi nauczyciela stażysty, a nie ograniczać się do ogólnikowych stwierdzeń³².

Dyrektor wyjaśniła, że członkowie Komisji nie mają obowiązku zadania pytań dotyczących wszystkich wymagań. Zadane pytania były związane z informacjami uzyskanymi podczas prezentacji sprawozdania. Zadaniem komisji nie jest fakt potwierdzenia nabytych umiejętności, ponieważ o zrealizowaniu zadań planu wypowiada się opiekun stażu i Dyrektor w ocenie dorobku zawodowego. Ponadto członkowie komisji nie mają obowiązku szczegółowego odnotowywania odpowiedzi stażystów. Zasadnym byłoby dokonywanie szczegółowych zapisów jedynie w sytuacjach, gdy stażysta nie spełnia wymagań. Zapis szczegółowy mógłby być wówczas potwierdzeniem braku wiedzy stażysty na zadane pytanie. Wyjaśniła również, że po przeprowadzeniu postępowania w protokole umieszczany jest ogólny zapis o tym, że stażysta spełnił niezbędne wymagania, by uzyskać akceptację komisji.

(dowód: akta kontroli str. 135-136, 198, 274-276 i 303-306)

Ocena częściowa

Dyrektor realizowała proces uzyskiwania przez nauczyciela stażystę stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego, w tym zachowała terminy uzyskiwania przez nauczyciela stażystę kolejnego stopnia awansu zawodowego, poczynwszy od zakończenia stażu, złożenia sprawozdania z realizacji planu, wydania pozytywnej oceny dorobku zawodowego, złożenia przez nauczyciela stażystę wniosku o nadanie stopnia awansu zawodowego, przeprowadzenia przez Komisję rozmowy kwalifikacyjnej, uzyskanie akceptacji Komisji. Natomiast protokoły posiedzeń komisji kwalifikacyjnych nie zawierały wszystkich elementów wymaganych rozporządzeniem w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na braku w tych protokołach informacji o udzielonych odpowiedziach.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³, wnioskuję o:

- 1) powierzanie opiekunom stażu obowiązków i wypłacanie dodatku funkcyjnego za cały okres wykonywania przez nich obowiązków zadań opiekuna stażu;
- 2) zamieszczanie w protokołach z przebiegu posiedzenia komisji kwalifikacyjnych wszystkich elementów określonych w § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania awansu zawodowego, w tym informacji o udzielonych odpowiedziach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie NIK, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

³² NSA w wyroku z dnia 21 maja 2007 r. (I OSK 1089/06, LEX nr 342505) uznał, że wyrażenia "informacja o udzielonych odpowiedziach", jest to „wiadomość o treści odpowiedzi udzielonych przez nauczyciela a nie ocena tych odpowiedzi przez komisję kwalifikacyjną”. Zawarte w protokołach komisji stwierdzenia o wyczerpujących odpowiedziach nie odpowiada przesłance zawartej w normie. Takie oświadczenie to w istocie bardzo lakoniczna, ogólnikowa ocena otrzymanych odpowiedzi, a nie informacja o udzielonych odpowiedziach we wskazanym znaczeniu.

³³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677